

Ministerie van Defensie
Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Telefoon 070-3187545

Telefax 070-3187951

Uw brief

Uw kenmerk

Aan:
Voorzitter en leden CVIN

Ons nummer
DIS98003770

Datum
15 JULI 1998

Onderwerp
Inlichtingenrapportage CYPRUS

Conform uw verzoek doe ik u hierbij in bijlage toekomen een geactualiseerde rapportage CYPRUS toekomen.

Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst

H.J. Vandeweyer
Commodore

Bijlagen
-1-(een)

Bezoekadres
Kalvermarkt 32, Den Haag

Doorkiesnummer

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

17
009381591
24-3-2000

**MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGEDIENST**

Afdeling Inlichtingen

14 juli 1998

Recente ontwikkelingen Cyprus
(Afgesloten 14 1200 JULI 1998)

Inleiding

Cyprus staat in de belangstelling. In nationaal verband trekt Cyprus vooral de aandacht vanwege het feit dat sinds begin juni ongeveer honderd militairen van de Luchtmobiele Brigade deel uitmaken van UNFICYP (United Nations peacekeeping Force In Cyprus). Internationaal is het met name de beoogde stationering van het Russische S-300 luchtverdedigingssysteem, die maakt dat de ogen op Cyprus gericht zijn. Internationale bemiddelaars doen momenteel hard hun best om een serieuze crisis over deze rakettenkwesitie te voorkomen.

Deze notitie biedt informatie over de meest recente en relevante ontwikkelingen op en rondom het eiland. Deze betreffen:

- de beoogde stationering van de S-300 begin november;
- het uitbreidingsproces van de Europese Unie (EU);
- de rol van internationale bemiddelaars.

Ter afronding wordt nagegaan welke conclusies aan deze ontwikkelingen kunnen worden verbonden. Eerst zullen, wellicht ten overvloede, in het kort de belangrijkste achtergronden van de Cypriotische kwesitie worden geschetst.

Achtergronden

Vanaf 1925 een Britse kroonkolonie, wordt Cyprus op 16 augustus 1960 een onafhankelijke republiek. In de Grondwet van 1960 worden diverse bepalingen opgenomen die recht pogen te doen aan de belangen van de Grieks-Cypriotische en Turks-Cypriotische bevolkingsgroepen op het eiland. Vanaf het begin echter voelen beide bevolkingsgroepen zich ten opzichte van elkaar benadeeld met als gevolg een reeks van constitutionele crises. Een dieptepunt in de verhoudingen tussen de Griekse en Turkse bevolkingsgroepen op het eiland zijn de gewelddadigheden die eind 1963 tussen beide groepen uitbreken. Door deze burgeroorlog valt het eiland in de loop van 1964 uiteen in een Turks-Cypriotisch en een Grieks-Cypriotisch deel. Nadat verschillende internationale bemiddelingspogingen om de rivaliserende bevolkingsgroepen met elkaar te verzoenen zijn mislukt, besluit de VN Veiligheidsraad in maart 1964 een Internationale Vredesmacht, genaamd UNFICYP (UN peacekeeping Force

[REDACTED]

In Cyprus) op het eiland te stationeren. Deze heeft de taak de wankelende wapenstilstand tussen beide bevolkingsgroepen te controleren en te voorkomen dat zich opnieuw gewapende conflicten voordoen. Ondanks de aanwezigheid van UNFICYP, blijkt het niet mogelijk Grieks-Cyprioten en Turks-Cyprioten via de onderhandelingsstafel te bewegen tot verzoening.

De situatie verergert zelfs als in 1967 in Griekenland een militaire junta aan de macht komt die te kennen geeft zeer nauwe betrekkingen met Cyprus te willen onderhouden, om niet te spreken van annexatie. Als deze junta in de zomer van 1974 de president van Cyprus, aartsbisschop Makarios, door middel van een staatsgreep verdrijft en vervolgens Nikos Sampson aan de macht brengt, die de vereniging van Cyprus met Griekenland voorstaat, grijpt Turkije in. Op 14 augustus 1974 bezet Turkije het noordelijke deel van Cyprus, waardoor de Turks-Cyprioten feitelijk de macht krijgen over dit deel van het eiland, ongeveer 40 % van het totale grondgebied. Zo'n 160.000 in het noorden woonachtige Grieks-Cyprioten vluchten vervolgens naar het zuiden van het eiland en omgekeerd zoeken ruim 40.000 Turks-Cyprioten uit het zuiden hun toevlucht tot het noordelijke deel. Na de val van de Griekse dictatuur in 1974 wordt Glafkos Clerides de nieuwe president van Cyprus. Op het Turkse deel wordt parallel aan de ontwikkelingen op het Griekse deel van het eiland een eigen politiek-bestuurlijke organisatiestructuur opgezet. Hier wordt Rauf Denktash gekozen tot president. Op 15 november 1983 verklaart hij dit deel van Cyprus onafhankelijk en roept hij de Turkse Republiek van Noord Cyprus (TRNC) uit.

Vanaf het moment dat de TRNC wordt uitgeroepen, is tussen beide Cypriotische gemeenschappen een status quo ontstaan waarin tot op heden geen verandering is gekomen. Cyprus verkeert nu al bijna 15 jaar in een constitutioneel vacuüm. De TRNC wordt internationaal alleen door Turkije erkend. De rest van de internationale gemeenschap beschouwt de Grieks-Cypriotische regering als het enige legitieme en soevereine gezag op het eiland. Hoewel de internationale gemeenschap na 1983 de Cyprioten met vele resoluties heeft bestookt waarin zij worden opgeroepen hun onderlinge geschillen bij te leggen en de deling van het eiland op te heffen, zijn alle pogingen hiertoe vooralsnog mislukt. Dat de patstelling onverminderd voortduurt, heeft alles te maken met de haaks op elkaar staande standpunten die beide conflictpartijen ten opzichte van elkaar innemen. Besprekingen tussen de politieke leiders van beide gemeenschappen blijken iedere keer kansloos omdat de TRNC van haar gesprekspartners eist dat zij als een soevereine entiteit wordt beschouwd die in politiek opzicht gelijkwaardig is aan Grieks-Cyprus. Zolang deze erkenning uitblijft, weigeren de politieke leiders van de TRNC de vredes- en herenigingsvoorstellen serieus in overweging te nemen. Op hun beurt beschouwen de Grieks-Cyprioten de TRNC als een illegale bezettingsmacht en zoeken zij de oplossing van het conflict in de volledige demilitarisering van het eiland, waarmee vooral wordt bedoeld de terugtrekking van de ongeveer 30.000 Turkse troepen van het noordelijke deel van het eiland. Deze onverenigbaarheid van standpunten vormt de essentie van de Cypriotische kwestie, zoals het conflict doorgaans wordt genoemd.

Of deze kwestie in de nabije toekomst nader tot een oplossing zal worden gebracht dan wel verder zal worden gecompliceerd, hangt af van een aantal factoren. De drie belangrijkste worden hieronder besproken.

[REDACTED]

Recente ontwikkelingen

• ***De beoogde stationering van de S-300 begin november***

In januari 1997 maakte de Grieks-Cypriotische regering publiekelijk bekend dat zij het Russische S-300 luchtverdedigingssysteem (SA-10 "Grumble" in NAVO-jargon) zou aanschaffen. Vanaf dit moment komen de betrekkingen tussen beide gemeenschappen op het eiland in toenemende mate onder druk te staan. Ook de internationale gemeenschap begint zich steeds meer zorgen te maken over de (gevolgen van de) wapenwedloop die op het eiland dreigt te ontstaan. Cyprus geldt reeds geruime tijd als het gebied met de hoogste bewapeningsdichtheid ter wereld (zie bijlage A-1 en A-2). Volgens president Clerides is alle ophef over de aanschaf van het wapensysteem echter volstrekt misplaatst. Deze past geheel in de logica van het bewapeningsprogramma dat de Grieks-Cyprioten vanaf de tweede helft van de jaren '80 hebben gelanceerd. Doel van dit programma is om geleidelijk de scheve militaire krachtsverhoudingen op het eiland teniet te doen. Om tegenwicht te bieden aan de formidabele Turkse militaire presentie moest vooral de Grieks-Cypriotische luchtverdediging drastisch worden verbeterd. In het kader van de Doctrine voor Militaire Samenwerking die daartoe in 1993 met Griekenland werd aangegaan, zouden op het militaire vliegveld van Pafos Griekse gevechtsvliegtuigen worden gestationeerd die in combinatie met het S-300 luchtverdedigingssysteem de Cypriotische luchtmacht zouden dienen te vormen. De luchtmachtbasis is eind maart 1998 officieel in gebruik genomen. Stationering van de S-300 is nu de volgende stap. Onlangs (op 16 juni 1998) zijn op Pafos de eerste vier Griekse F-16's geland. Zoals kon worden verwacht leidde deze gebeurtenis een dag later tot een Turks weerwoord: zes Turkse F-16's landden op het de militaire basis Gecitkale (vlakbij Lefkoniko).

De Turks-Cyprioten en Turkije beschouwen de aanschaf van het wapensysteem als een bedreiging van hun soevereiniteit en hebben aangekondigd "gepaste militaire tegenmaatregelen" te treffen indien de levering van de raketten daadwerkelijk haar beslag krijgt. Tevens heeft Turkije gesteld dat het de vrije doorvaart door de Bosporus zal verhinderen van schepen die onderdelen van de S-300 aan boord hebben. Zowel Rusland en Griekenland, landen die bij het vervoer van de S-300 (door de lucht dan wel over zee) betrokken zullen zijn, hebben in reactie daarop te kennen gegeven eventuele Turkse obstructie bij het vervoer van onderdelen van het S-300-wapensysteem als een casus belli te beschouwen. Hoewel er over de levering van de S-300-raketten vele geruchten de ronde doen die variëren van levering medio 1998 tot uitstel van levering en zelfs afstel, heeft Rusland bij herhaling ontkend dat de rakettenovereenkomst met Cyprus van de baan zou zijn. Op maandag 13 juli jl. hebben president Jeltsin en Clerides nogmaals bevestigd dat beide partijen zich zonder meer aan de overeenkomst zullen houden. Clerides was in Moskou onder meer voor een kort onderhoud met Jeltsin. Enkele dagen eerder vond in de buurt van Krasnodar, aan de Kaspische Zee, een succesvolle oefening plaats met de S-300-raketten. Onderdeel van de oefening was een test waarbij meerdere raketten werden afgevuurd. De test werd uitgevoerd in het kader van de afronding van de S-300-training van Grieks-Cypriotische militairen in Rusland en is door zowel Griekse als Grieks-Cypriotische regeringsfunctionarissen bijgewoond.

Waar er aanvankelijk van werd uitgegaan dat levering van het luchtafweersysteem reeds in augustus van dit jaar plaats zou vinden, noemen woordvoerders van de Grieks-Cypriotische regering thans begin november als moment van levering. Dit uitstel houdt vermoedelijk verband met de grote druk die vanuit de toeristenindustrie, maar ook vanuit Engeland op de regering van Grieks-Cyprus is uitgeoefend. Oplopende spanningen op het eiland ten gevolg van de levering zouden in het hoogseizoen tot grote beroering onder de vele, vooral Engelse toeristen kunnen leiden. Hierdoor zouden grote aantallen toeristen kunnen wegblijven waardoor de toeristensector belangrijke inkomsten derft en de wel aanwezige vakantiegangers in het uiterste geval moeten worden geëvacueerd.

De MID beschikt over aanwijzingen dat zowel op de berg Olympus als in de buurt van Drousha bouwwerkzaamheden worden verricht die de komst van het systeem aannemelijk maken. In westerse inlichtingenkringen is overigens de heersende opvatting dat de levering van de S-300 inderdaad doorgang zal vinden. Conform de mededeling van de Grieks-Cypriotische regering lijkt levering in november niet onwaarschijnlijk. Het is evenwel niet uitgesloten dat ook dit plan weer wordt gewijzigd en dat de raketten pas in de loop van volgend jaar op het eiland zullen arriveren.

Op het moment dat het systeem arriveert en vervolgens inzetbaar wordt (hetgeen binnen 14 dagen na aankomst reeds het geval zou kunnen zijn), luidt uiteraard de cruciale vraag hoe de Turken hierop zullen reageren. De Turkse premier Yilmaz heeft onlangs aangekondigd dat een van maatregelen die de Turken in reactie op de eventuele komst van de S-300 zouden kunnen treffen, de plaatsing van luchtafweerraketten op het noordelijk deel van het eiland is. Daarnaast zouden de Turken echter ook andere middelen kunnen inzetten, aangezien zij tot op heden telkens te kennen hebben gegeven dat zij nooit zullen accepteren dat de Grieks-Cyprioten het S-300 luchtverdedigingssysteem, als het eenmaal is gearriveerd, in gebruik stellen. Hoe de Turken de ingebruikneming van de S-300 zouden kunnen verhinderen is onderwerp van speculatie, maar in het algemeen wordt hierbij gedacht aan een precisiebombardement ("chirurgische ingreep") vanuit de lucht. Als zij hun dreigementen daadwerkelijk uitvoeren en een of andere militaire vergeldingsactie ondernemen, kan de situatie gemakkelijk escaleren. Bovendien zou het vredesproces tussen Grieks- en Turks-Cyprioten hiermee geheel tot een einde komen, hetgeen op termijn waarschijnlijk zal resulteren in de formele opdeling van het eiland.

De Turkse houding zal echter in niet onaanzienlijke mate mede worden bepaald door een ontwikkeling die tevens van grote invloed is op de uitkomst van de Cypriotische kwestie. Hiermee wordt gedoeld op het uitbreidingsproces van de Europese Unie.

- **Het uitbreidingsproces van de Europese Unie**

Op 13 december van het afgelopen jaar besloten de politieke leiders van de Europese Unie, op dat moment in Luxemburg bijeen voor de halfjaarlijkse EU-top, Polen, Tsjechië, Hongarije, Estland, Slovenië en Cyprus uit te nodigen voor toetredingsonderhandelingen. Deze zouden in de loop van 1998 van start moeten gaan, hetgeen in maart van dit jaar gebeurde.

[REDACTED]

Belangrijkste afwezige in het rijtje van kandidaatleden is Turkije. In de ogen van de EU voldoet dit land (nog) niet aan de criteria die aan het EU-lidmaatschap worden gesteld. Turkije zou tekort schieten op het punt van zijn mensenrechtenbeleid (met name het Koerdenprobleem), zou nog teveel onopgeloste bilaterale problemen met Griekenland hebben en zou een onjuiste houding ten aanzien van de Cypriotische kwestie (erkenning TRNC) innemen. Turkije was ronduit verbolgen over de resultaten van de Luxemburgse top. Het voelde zich op twee manieren door de EU bedregen: de EU had niet alleen Turkije, dat reeds in 1987 een formele aanvraag voor het EU-lidmaatschap had ingediend, het zicht op spoedige toetreding ontnomen, maar had bovendien Cyprus (het Griekse deel welteverstaan) uitgenodigd voor toetredingsonderhandelingen. Dit laatste betekent volgens de Turken dat op termijn in de EU twee Griekse stemmen zullen klinken, lees: twee veto's tegen Turkije. In de ogen van Turkije is Athene erin geslaagd 14 andere lidstaten zijn wil op te leggen, hierbij overigens gesteund door het christen-democratische bewind in Bonn. Turkije is de mening toegedaan dat Bondskanselier Kohl zich tegen opname van Turkije in de EU verzet, vanwege de banden die het met de Islamitische wereld heeft. Uit protest tegen deze gang van zaken heeft Turkije daags na de top de politieke dialoog met de EU verbroken. Deze is tot op heden nog niet hervat.

Op Cyprus zelf is, zoals was te verwachten, zeer verdeeld gereageerd op de uitkomsten van de Luxemburgse top. Clerides juichte het besluit van de EU toe. Hij vermoedt dat gedurende het proces van de toetredingsonderhandelingen, dat naar verwachting twee tot drie jaar in beslag zal nemen, wel een oplossing zal worden gevonden voor de deling van het eiland. Sterker nog, hij verwacht zelfs dat het proces als zodanig bijdraagt aan de opheffing van die deling, gelet op de door een meerderheid van beide bevolkingsgroepen gedeelde wens lid te worden van de EU.

President Rauf Denktash van de TRNC heeft daarentegen de uitkomst van de EU-top gehekelde als een ontkenning van de realiteit. Cyprus zal in zijn onderhandelingen met de EU worden vertegenwoordigd door de Grieks-Cypriotische regering, waardoor de Turks-Cyprioten buiten spel komen te staan. Hoewel de EU graag zou zien dat Denktash bij de onderhandelingen aanschuift, is dit voor hem onbespreekbaar. Hij zou dan immers worden beschouwd als een vertegenwoordiger van de Turks-Cypriotische minderheid en niet als president van de soevereine Turkse Republiek van Noord Cyprus. Er valt met Denktash derhalve pas over het EU-lidmaatschap van Cyprus te praten als zijn republiek als soevereine staat wordt erkend. Tot die tijd zal de TRNC onderhandelingen tussen de EU en Cyprus beschouwen als een provocatie aan het adres van de Turks-Cyprioten en zal iedere stap van toenadering tussen de EU en Grieks-Cyprus door de Turks-Cyprioten worden beantwoord met een stap richting Turkije.

Eind maart zijn de toetredingsonderhandelingen tussen de EU en Cyprus formeel begonnen. Vooralsnog maken slechts Grieks-Cyprioten deel uit van de Cypriotische onderhandelingsdelegatie. Denktash houdt voet bij stuk: hij heeft intussen met Turkije een raamakkoord gesloten dat de politieke en economische samenwerking tussen beide landen moet versterken. Hoewel het akkoord vooral symbolische waarde heeft, mag de politieke betekenis ervan niet worden onderschat. Het illustreert hoe

volgens de TRNC en Turkije door toedoen van de EU de kloof tussen beide gemeenschappen op het eiland wordt vergroot.

De betrekkingen tussen de EU en Turkije zijn momenteel op zijn zachtst gezegd bekoeld. Ook na de laatste top van de Europese regeringsleiders in Cardiff, half juni, blijft Turkije buiten de groep van kandidaten die toetredingsonderhandelingen mag voeren met de EU. Turkije heeft zich na afloop van de top weliswaar tevreden getoond met de inspanningen van het Britse voorzitterschap en de Europese Commissie, gericht op de verbetering van de relatie met Turkije, maar noemde de uitkomst van de top - vooral vanwege de opstelling van de Grieken - teleurstellend. De Turken lijken zich momenteel te hebben neergelegd bij het feit dat het EU-lidmaatschap nog ver weg is; het ziet er voorlopig echter niet naar uit dat de politieke dialoog tussen Turkije en de EU zal worden hervat. In het licht van de voor Turkije wederom tegenvallende uitkomst van de Europese top in Cardiff is de oplossing van de Cyprus-kwestie niet dichterbij gekomen. Sterker nog, het conflict zou zich gemakkelijk kunnen verscherpen, naarmate de toetredingsonderhandelingen tussen (Grieks)Cyprus en de EU vorderen. Om de toetredingsonderhandelingen te saboteren zou Turkije zich zelfs aangemoedigd kunnen voelen het Cypriotische conflict op de spits te drijven door de plaatsing van de S-300 raketten militair te vergelden.

Een derde ontwikkeling die de inwerkingtreding van dit doemscenario mede zou kunnen voorkomen, betreft de rol die internationale bemiddelaars de komende tijd (nog) kunnen vervullen.

- **De rol van internationale bemiddelaars**

Onder meer de VN, de VS en de EU hebben bemiddelaars aangesteld met de taak een escalatie van de conflictsituatie tegen te gaan en mogelijkerwijs zelfs een doorbraak in de patstelling te bewerkstelligen. Reeds ruim een jaar wordt naarstig gezocht naar mogelijkheden om de Grieks- en Turks-Cypriotische leiders voor toenaderingsgesprekken aan de onderhandelingstafel te krijgen. Hoewel er hoop was dat na de herverkiezing van president Clerides in februari van dit jaar vooruitgang in de vredesbesprekingen zou kunnen worden geboekt, hebben bemiddelaars als Diego Cordoves (VN), Richard Holbrooke (VS) en Sir David Hannay (namens de EU) tot op heden nog geen enkel aansprekend resultaat geboekt.

Holbrooke, van wie het meeste werd verwacht, toonde zich na zijn driedaagse bezoek aan Cyprus, begin mei, nogal teleurgesteld over de uitkomst van zijn meest recente bemiddelingspoging. Holbrooke die naar Cyprus was gekomen om de weg te plaveien voor een Dayton-achtige onderhandelingsronde later dit jaar, ondervond vooral van Denktash grote tegenwerking. Naast diens traditionele eis dat eerst de TRNC de formele erkenning krijgt waarop zij recht heeft, bracht hij een nieuw punt naar voren. Zolang de Grieks-Cypriotische regering haar toetredingsonderhandelingen met de EU niet sfaakt, wijst Denktash iedere vorm van toenadering tot de Grieks-Cyprioten af. Tijdens een persconferentie stelde Holbrooke dat de eisen van Denktash een aanzienlijke belemmering vormen voor het vinden van een oplossing voor het Cypriotische conflict. Echter ook de EU had volgens Holbrooke de kwestie gecompliceerd door Turkije voorlopig buiten haar deur te houden. Holbrooke gaf te kennen slechts naar Cyprus terug te willen keren als de leiders van beide gemeen-

[REDACTED]

schappen overeenstemming bereiken over het nut van een nieuwe uitnodiging én onder de voorwaarde dat zij bereid zijn tijdens de daaropvolgende onderhandelingen concessies ten opzichte van elkaar te doen. Overigens ziet het er naar uit dat Holbrooke zijn rol als bemiddelaar zal opgeven vanwege zijn benoeming tot VS-ambassadeur bij de VN. Wie hem (namens de VS) zal opvolgen, voorzover de VS daar al behoefte aan hebben, is thans nog niet bekend.

Onlangs is een aantal initiatieven ontplooid om het probleem van de S-300, dat als het meest acuut wordt ervaren, te keren. Zo heeft de Amerikaanse minister van Defensie William Cohen met zijn Griekse collega Akis Tsokhatzopoulos afgesproken de mogelijkheden voor een 'no-fly zone' boven Cyprus nader te onderzoeken. Het plan een vliegverbod boven Cyprus in te stellen, is in het recente verleden al vaker naar voren gebracht. Ook deze keer lijkt de haalbaarheid van het plan echter niet erg groot, aangezien zich onder andere zeer lastige problemen voordoen als het gaat om de vraag hoe op de naleving van een dergelijk verbod moet worden toegezien. De VS lijken niet bereid de NAVO te belasten met de controle van het gedrag van twee leden van de eigen organisatie.

Ook de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Madeleine Albright heeft zich in de strijd gemengd. Zij heeft Clerides begin juli een brief gestuurd met het dringende verzoek af te zien van de aanschaf van de S-300. Zij zou hem de suggestie hebben gedaan een systeem met een kleiner bereik aan te schaffen, dan wel de S-300 in samenspraak met de Grieken op een ander (Grieks) eiland te stationeren. Ook al zou Clerides ontvankelijk zijn voor de adviezen van Albright, dan nog valt niet in te zien hoe hij daaraan op een geloofwaardige manier invulling kan geven. Voornaamste inzet van zijn herverkiezing als president in februari van dit jaar was immers de komst van de S-300. Thans zonder legitieme aanleiding buigen voor druk van buitenaf en afzien van de aanschaf van de S-300 zou voor Clerides politieke zelfmoord betekenen. Vandaar ook dat voor Clerides pas nieuw licht op de S-300-kwestie zal gaan schijnen, indien hem een politiek aanvaardbare oplossing wordt geboden. Tot die tijd zal Clerides onverminderd zijn huidige standpunt uitdragen. Dit behelst dat zijn regering de aanschaf van het gewraakte luchtverdedigingssysteem slechts in heroverweging zal nemen, indien er substantiële stappen worden gezet in de richting van (volledige) demilitarisering van het eiland, dan wel indien een doorbraak wordt bereikt in de onderhandelingen met de Turks-Cyprioten over de (politiek-bestuurlijke) toekomst van het eiland.

Hoewel Clerides zijn buitenlands-politieke omgeving anders wil doen geloven, lijkt de aanschaf van de S-300 in eerste instantie toch vooral politieke in plaats van militaire doelen te dienen. Als de Grieks-Cyprioten eenmaal de beschikking hebben over dit luchtverdedigingssysteem, kunnen zij met de radar van het systeem weliswaar het luchtverkeer in de regio volgen en met de bijbehorende raketten maximaal 32 vijandige (Turkse) vliegtuigen uitschakelen, het Turkse militaire luchtoverwicht (met o.a. 204 F-16 gevechtsvliegtuigen) is daarmee geenszins geparceerd. Dat de Turken op korte termijn dan ook mee zullen werken aan de vervulling van de voorwaarden van Clerides, is niet verwachten. Zij worden niet moe er op te wijzen dat het S-300-systeem voor hen geen onderwerp van onderhandeling is. In hun ogen zijn het de

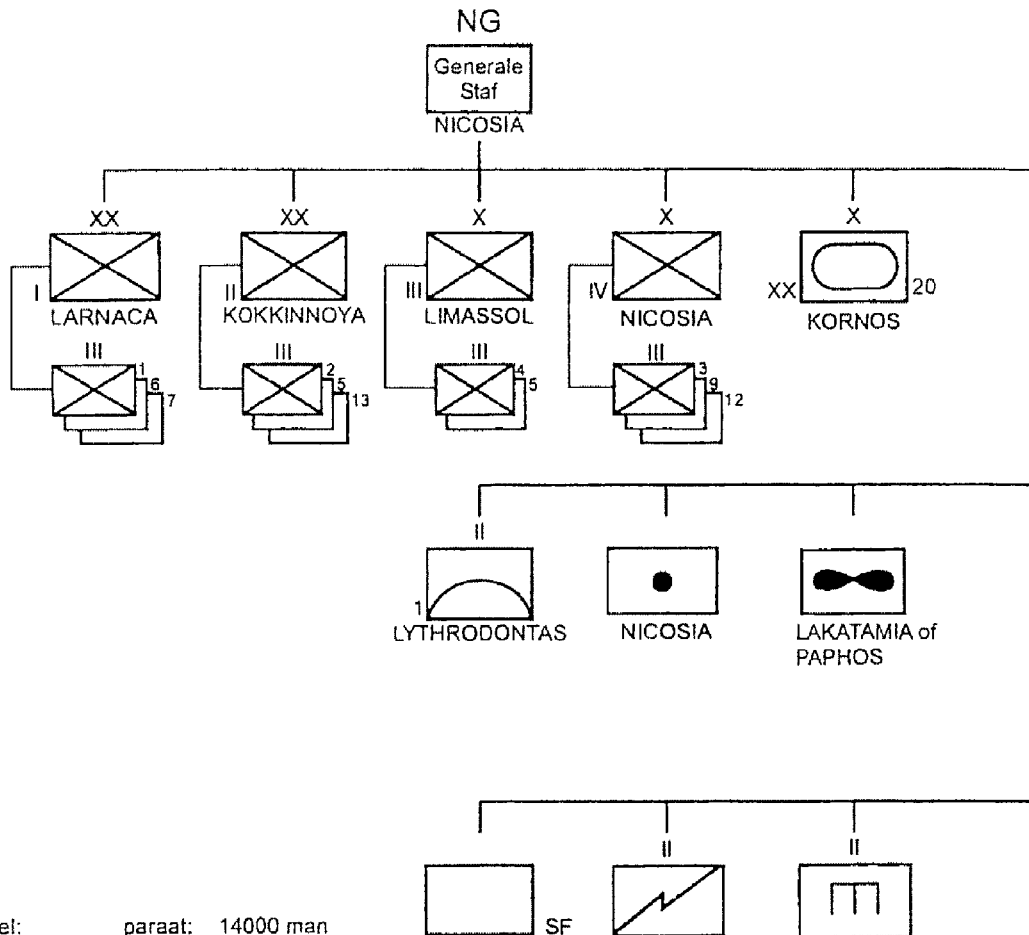
Grieks-Cyprioten die het probleem van de S-300 hebben veroorzaakt en zijn zij dus ook degenen die het weer de wereld uit moeten helpen.

Conclusie

Onder de huidige omstandigheden moet worden geconstateerd dat een (korte termijn) oplossing voor het Cypriotische conflict niet in zicht is en misschien zelfs wel verder weg is dan ooit. Voor geen van de bij het conflict betrokken partijen lijken zich op korte termijn omstandigheden aan te dienen die een meer toegeeflijke houding vis-à-vis de ander politiek haalbaar maken. Het voortduren van de patstelling is dan ook waarschijnlijk, hetgeen mogelijkerwijs zelfs kan leiden tot een escalatie van de situatie, indien de Turken onverhoopt hun dreigementen met betrekking tot de S-300 ten uitvoer brengen. Tenzij in de tussentijd op een af andere wijze een oplossing wordt gevonden voor het probleem van de S-300, lijken slechts de VS, de voornaamste dan nog resterende bondgenoot van Turkije, in staat druk op Turkije uit te oefenen om serieuze incidenten te voorkomen.

Paradoxaal genoeg is het verdere verloop van de Cypriotische kwestie evenwel slechts van geringe betekenis voor de veiligheidsrisico's die de VN-vredestroepen in de bufferzone lopen. De inschatting is dat deze (voorlopig) laag zullen blijven, aangezien geen der rivaliserende partijen er ook maar enig belang bij heeft dat de VN-troepen actief bij het conflict betrokken raken. Niettemin moet er uiteraard wel rekening mee worden gehouden dat zich in het geval van oplopende spanningen altijd omstandigheden kunnen voordoen die een verhoogd veiligheidsrisico betekenen.

SLAGORDE NATIONALE GARDE CYPRUS

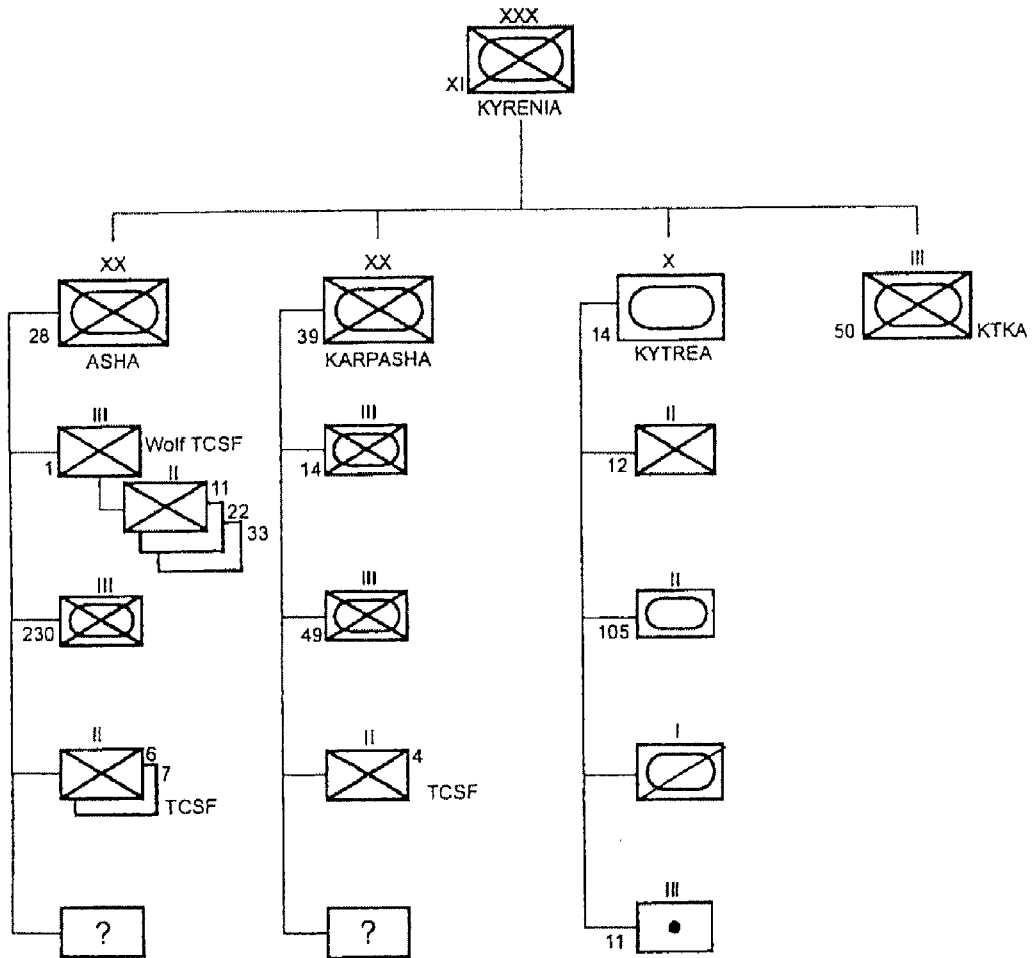
Sterkte:

personeel: paraat: 14000 man
reserve: 88000 man

materieel: 20 Pabrig: 41 T80 UM
43 BMP 3
50 AMX 30

Overig Nationale Garde: 50 AMX 30
100 CASEVEL (90 mm)
12 AMX F3 (155 mm)
12 TR 1 (155 mm)
60 M56 (105mm)
20 M63 MBRL

SLAGORDE TURKIJE IN DE "TURKSE REPUBLIEK NOORD-CYPRUS"

Sterkte:

personeel: XI Lk 30500 man (4500 man TCSF niet meegeteld)

materieel: Tks 240 M48A5T2

Pavtgen 150 + GZPT / AAPC
200 + M113

Art	25	M52(T)	155 mm
	30	M44(T)	155 mm
	12	M110	203 mm
	15	M114	155 mm